

29.3.2021

ROVANIEMEN JA ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVA

Tarkistettu Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Lähde: Pentik

Lähde: Metsähallitus

Lähde: Lapland Safaris

Lähde: Lapland Safaris

LAPIN LIITTO

ROVANIEMI 2021

Esipuhe

Lapin liiton valtuusto on 21.11.2011 toimintasuunnitelman yhteydessä päättänyt Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan laatimisesta. Lapin liiton hallitus päätti 11.3.2013 kuuluttaa kaavan vireille ja asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava-alueeseen kuuluvat Rovaniemen ja Kemijärven kaupungit sekä Pelkosenniemen, Posion, Ranuan, Sallan ja Savukosken kunnat. Vaikutusalue on Rovaniemen seudun ja Itä-Lapin lisäksi koko Lapin maakunta, Pohjois-Pohjanmaan maakunta sekä naapurimaiden Venäjän, Norjan ja Ruotsin lähialueet.

Maakuntakaavan aikatahtäys on 10–20 vuotta. Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotus lähetettiin Natura-poikkeamisten johdosta valtioneuvoston käsiteltäväksi 28.11.2016. Valtioneuvosto antoi päätöksensä Natura-poikkeamisiin liittyen 1.2.2018 ja 19.11.2019. Natura-päätösten jälkeen maakuntakaavaprosessia jatketaan. Tavoiteaikatauluna on, että maakuntakaava olisi loppuvuodesta 2022 Lapin liiton valtuustossa hyväksyttävänä.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava laaditaan kokonaismaakuntakaavana. Maakuntakaava kumooa voimaan tullessaan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavat sekä Rovaniemen vaihemaakuntakaavan. Soklin ja Suhangon kaivoshankkeiden vaihemaakuntakaavat jäävät voimaan.

Kaavoitustyötä varten on perustettu ohjausryhmä, jossa on Rovaniemen ja Kemijärven kaupunkien sekä Pelkosenniemen, Posion, Ranuan, Sallan ja Savukosken kuntien edustajia. Lisäksi ohjausryhmässä on Lapin ELY-keskuksesta elinkeinojen, työvoiman, osaamisen - vastuualueen, liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen sekä ympäristö- ja luonnonvarat - vastuualueen edustus. Ohjausryhmässä ovat edustajat myös Itä-Lapin kuntayhtymästä, Suomen Metsäkeskus Lapista, Metsähallituksesta, Paliskuntain yhdistyksestä, MTK-Lappi ry:stä, Lapin kauppakamarista, Lapin yrittäjät ry:stä, Väylävirastosta sekä alueen matkailuyrittäjien yhteinen edustaja.

Lapin liitossa työstä vastaavat suunnittelujohtaja Riitta Lönnström sekä maakuntainsinööri Juha Piisilä, aluesuunnittelija Olli Rönkä, aluesuunnittelija Jussa Liikkanen ja ympäristöasiantuntija Mari Isojärvi.

SISÄLLYS

ESIPUHE	2
1. SUUNNITTELU- JA VAIKUTUSALUE	4
2. LAPIN MAAKUNNAN SUUNNITTELU	5
3. ROVANIEMEN JA ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVA	7
4. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA TARVITTAVAT SELVITYKSET	8
4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	8
4.2 Erillisselvitykset	8
4.3 Vuorovaikutus	9
4.4 Maakuntakaavat	10
5. VAIHTOEHDOT	11
6. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	12
6.1 Vaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa	12
7. KANSAINVÄLINEN KUULEMINEN	13
8. MAAKUNTAKAAVAN VAIHEET JA TIEDOTTAMINEN	13
9. PALAUTE OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA	16
10. YHTEYSTIEDOT	16

1. SUUNNITTELU- JA VAIKUTUSALUE

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava-alueeseen kuuluvat Rovaniemen ja Kemijärven kaupungit sekä Pelkosenniemen, Posion, Ranuan, Sallan ja Savukosken kunnat. Vaikutusaluetta on Länsi-Lapin lisäksi koko Lapin maakunta sekä Pohjois-Pohjanmaan, Venäjän, Norjan ja Ruotsin lähialueet.

Kuva 1. Maakuntakaava-alue ja vaikutus-alue

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava-alue muodostuu Rovaniemen maakuntakeskuksesta ja Kemijärven aluekeskukseen tukeutuvasta Itä-Lapista. Rovaniemi on vahva julkisen hallinnon, koulutuksen ja kaupan keskittymä, jonka ympärille on muodostunut verrattain tiivis asiointi-, työssäkäynti- ja asuntomarkkina-alue. Rovaniemi on liikenteen ja logistiikan solmu-kohta, jossa niin etelään, pohjoiseen, länteen kuin itäänkin suuntuvat yhteydet kohtaavat. Kemijärvi on monipuolinen Itä-

Lapin aluekeskus, johon pienemmät kuntakeskukset verkottuvat. Matkailussa on monipuolisia, vetovoimaisia vyöhykkeitä ja keskuksia kautta koko maakuntakaava-alueen. Kaivostoiminta on vahvasti kehittynyt toimiala. Alueella sijaitsevat Soklin, Suhangon ja Mustavaaran pitkälle valmistellut kaivoshankkeet sekä useita lupaavia mineraalivarantoalueita. Metsätalous, poronhoito ja muut luontaiselinkeinot ovat elinvoimaisia keskusalueiden ulkopuolella. Yhteydet ja yhteistyömahdollisuudet Venäjälle, Sodankylään ja Pohjois-Lapin suuntaan sekä Rovaniemen kautta Länsi- ja Tunturi-Lappiin ja Perämerenkaarelle ovat luontaisia. Ranuan, Posion ja Sallan kunnat rajautuvat Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan, joten yhteydet myös Koillismaahan ja Oulun suuntaan korostuvat. Rovaniemen ja Itä-Lapin alue muodostaa keskeisen toiminnallisen ja liikenteellisen vyöhykkeen Pohjois-Kalotin ja Barentsin alueelle.

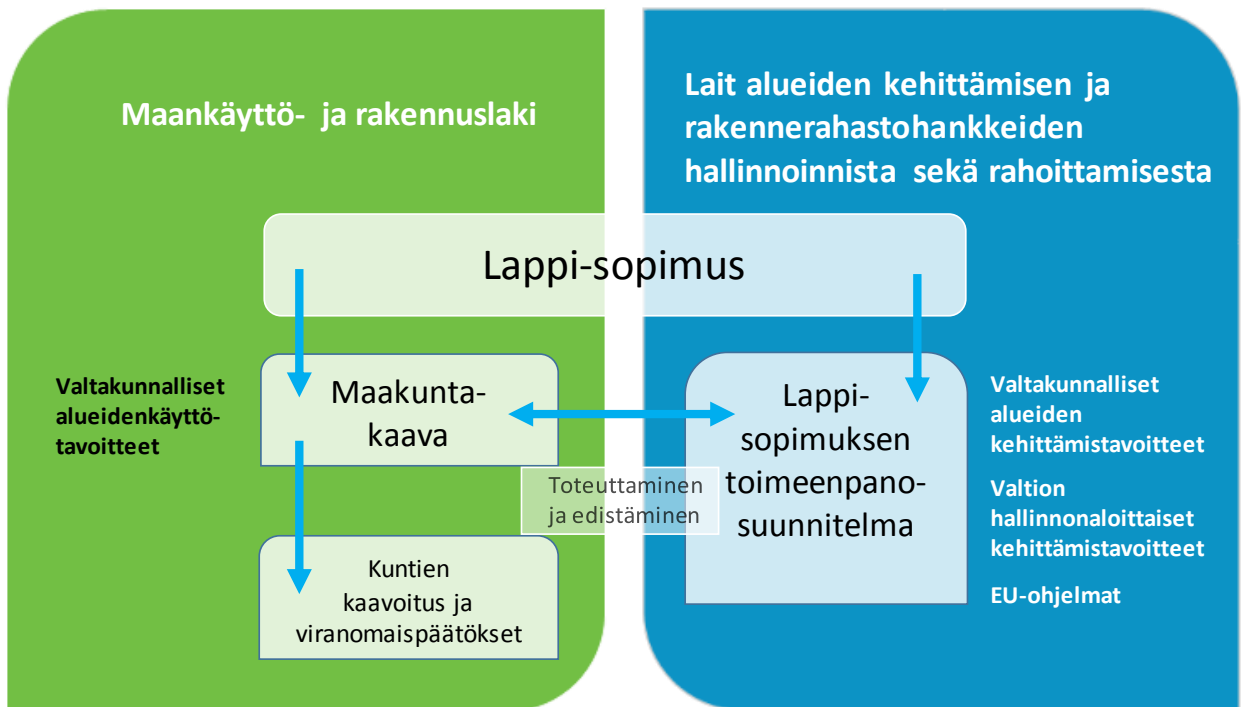
Alueella oli vuoden 2019 lopussa 82 626 asukasta, josta Rovaniemellä 66 825. Työpaikkoja alueella oli 32 834 vuoden 2018 lopussa. Asutus on keskittynyt kaupunkeihin ja kuntakeskuksiin sekä perinteisesti jokien ja järvien rannoille muodostuneisiin kyliin. Luonnonolosuhteiden moninaisuutta kuvaa maakuntakaava-alueen sijoittuminen Suomen maisemamaakuntajaossa aina Pohjois-Pohjanmaan nevalakeudelta, Kuusamon vaaraseudun, Peräpohjolan vaara- ja jokiseudun ja Aapa-Lapin seudun kautta Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseutuun.

2. LAPIN MAAKUNNAN SUUNNITTELU

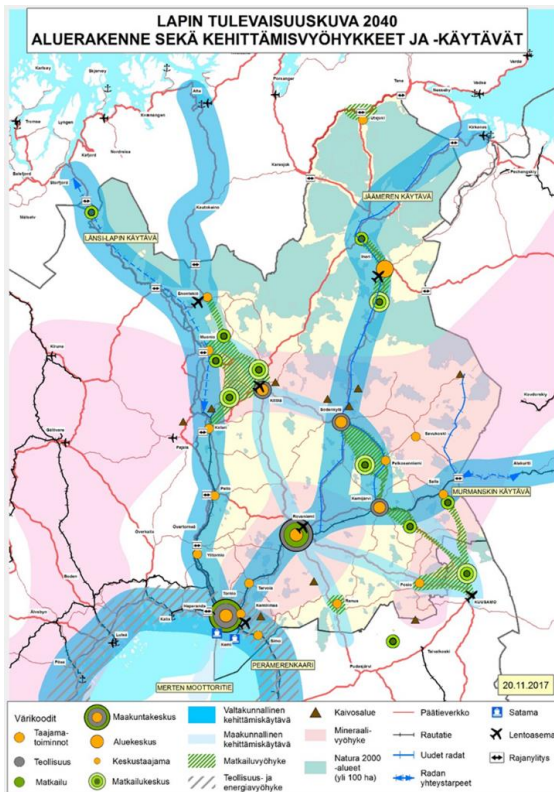
Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämisohjelma eli maakuntaohjelma. Alueellisesta kehittämisohjelmasta säädetään erikseen laissa alueiden kehittämisestä ja rakenerahastohakkeiden hallinnoinnista sekä rahoittamisesta. Lapin maakunnan suunnittelusta huolehtii Lapin liitto. Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtioneuvoston antamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Maa-

kuntakaava konkretisoi valtakunnalliset tavoitteet ja sovittaa ne yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Maakuntasuunnitelmalla ei ole oikeusvaikutuksia, mutta se on lähtökohtana muulle maakunnan suunnittelulle.

Lappi-sopimuksessa on yhdistetty kaksi maakunnallista suunnitteluasiakirjaa: maakuntasuunnitelma 2040 ja maakuntaohjelma 2018–2021.

Kuva 2. Maakunnan suunnittelu Lapissa

Kuva 3. Lappi-sopimuksen mukainen aluerakenne vuonna 2040.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavan aikatahtaus on 10–30 vuotta. Maakuntakaavan hyväksyy Lapin liiton valtuusto. Hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Maakuntakaava esitetään kartalla. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset. Lisäksi kaavaan liittyy selostus, jossa esitetään maakuntakaavan tavoitteet, ratkaisujen perusteet ja kuvaus sekä vaikutusten arviointi (MRL 29 §).

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuu-

della kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen. (MRL 25§ 4. mom.)

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus

Maankäyttö- ja rakennuslakia on uudistettu. Muutokset tulivat voimaan 1.5.2017. Muutoksella sujuvoitetaan kaavoituksen ja rakentamisen prosesseja, lisätään rakentamismahdollisuuksia sekä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivan kilpailun kehittymistä. Muutokset koskevat muun muassa hajarakentamista, ELY-keskusten roolia ja vähittäiskaupan suuryksiköiden sääntelyä.

3. ROVANIEMEN JA ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVA

Maakuntakaavan tarkoitus

Tällä hetkellä maakuntakaava-alueella ovat voimassa Rovaniemen maakuntakaava, Itä-Lapin maakuntakaava, Rovaniemen vaihemaakuntakaava sekä Soklin ja Suhangon kaivoshankkeiden vaihemaakuntakaavat.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava laaditaan kokonaismaakuntakaavana. Maakuntakaava voimaan tullessaan kumoaa entisen Rovaniemen maakuntakaavan, Itä-Lapin maakuntakaavan ja Rovaniemen vaihemaakuntakaavan. Soklin ja Suhangon kaivoshankkeiden vaihemaakuntakaavat jäävät voimaan.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan yleisenä tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen siten, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. Maakuntakaavan aikatahtaus on vuoteen 2040.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa käsiteltäviä keskeisiä asioita ovat

- valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkretisointi, täsmentäminen, yhteensovittaminen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa sekä välittäminen kuntakaavoitukseen
- liikennejärjestelmä: liikenteen kehitysnäkymät; vaikutukset elinkeinoelämään ja aluerakenteeseen; kaivosten kuljetustarpeet, raideliikenteen kehittäminen (rautatietyhteys Rovaniemi-Sodankylä, Kemijärvi-Salla-Alakurtti), matkailuliikenne; rajaliikenne; joukkoliikenne; moottorikelkkailureitit; logistiikka
- alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen; kaupunkirakenne, taajama- ja keskuskyläverkosto, matkailun ja kaivostoiminnan asumistarpeet, työssäkäyntialueet, palveluverkko; julkiset ja kaupalliset palvelut, seudullisesti merkittävän vähittäiskaupankaupan suuryksiköiden mitoitus ja sijoittuminen
- metsäteollisuus, puunjalostus, biotalous, kiertotalous puun uudet käyttömuodot, malmimineraalien rikastus ja jalostus, konepajateollisuus, kylmätekniologia ja testaustoiminta, elintarviketuotanto; yhteystarpeet, raaka-aineen turvaaminen, logistiset terminaalit (mm. Kemijärvi, Rovaniemi)
- energia; tuulivoima, vesivoima, biovoima, turvetuotanto, hajautettu energiantuotanto; voimajohtoverkosto
- matkailu: monipuolinen kokonaisuus osa-alueiden erikoistumisella; matkailukeskusten ja muiden matkailupalveluyritysten yhteistyö; ohjelmapalvelut, luontomatkailu, kulttuuri- ja teemamatkailu, virkistyskalastus, veneily, vesiretkely, reitit
- Venäjän alueiden ja keskusten vaikutus, yhteydet, rajayhteistyö
- luonto-, maisema- ja kulttuuriperintöalueet
- metsien monikäyttö; metsätalous, poronhoito, energiapuu, matkailu, metsästäys, keräily, virkistys, suojelun alueiden vaaliminen, luonnon monimuotoisuus, ekosysteemipalvelut, ekologiset yhteydet
- maaseutuelinkeinot, monielinkeinot, luontaistalous, kalastus

- maa- ja kallioperän aineiden hyödyntäminen: kaivostoiminta, maa-ainesten ja turpeenotto, pohjavedet
- muita asioita: ilmastonmuutos, tulvariskialueet ja tulvariskien hallintasuunnittelu, ranta-alueiden suunnitteluperiaatteet, vesienhoitosuunnittelu, jätehuolto
- Puolustusvoimien ja rajavalvonnan tarpeet

4. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA TARVITTAVAT SELVITYKSET

Keskeisenä lähtöaineistona maankäytöllisissä ratkaisuihin ovat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Lappi-sopimus 2018–2021 ja voimassa olevat kaavat (maakunta- ja yleiskaavat) sekä alueelliset strategiat ja suunnitelmat.

Kaava-alueen kehitystä kuvaavat tilastolliset aineistot ja laskelmat sekä trendit muodostavat perustan maankäyttövarausten muutostarpeiden arvioinnille. Toinen merkittävä lähtökohta muutostarpeille tulee valtakunnallisten, maakunnallisten, seudullisten ja kuntien kehittämissuunnitelmien ja -suunnitelmien kautta.

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön ohjausjärjestelmää. Niistä päättää valtioneuvosto. Tavoitteet voivat koskea asioita, joilla on:

- aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
- merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
- valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyys- ja aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava

valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Valtioneuvosto päätti uusista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätös korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu viiteen eri asiakokonaisuuteen:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen ympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

4.2 Erillisselvitykset

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan perustana hyödynnetään yhtätoista erillisselvitystä: Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan liikennejärjestelmä- ja ratayhteysselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan kaupan palveluverkkoselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan geologiset varat, pohjavedet ja turvetuotantoon soveltuvat suot-selvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisema- ja luonnonympäristöselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin kulttuuriympä-

ristöselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin kiinteät muinaisjäännökset -selvitys, Rautatiekäytävät Rovaniemeltä tai Kemijärveltä Sodankylään -mineraalipotentialiselvitys ja Maakunnallinen ampumarataselvitys. Maakuntakaavaan on laadittu valmisteluvaiheen jälkeen seuraavat taustaselvitysten täydennykset: Soklin kaivoksen liikenneyhteydet, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ratayhteyselvityksen täydennys sekä Geologisen taustaselvityksen täydentäminen.

Erillisselvitykset ovat nähtävillä Lapin liiton kotisivuilla.

4.3 Vuorovaikutus

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa tulee järjestää niin, että niillä joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoit-

tuksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta (MRL 62 §). Osallisilla on mahdollisuus antaa palautetta eri vaiheissa ja monilla eri tavoilla. Ensimmäistä kertaa palautetta on mahdollista antaa kaavan vireilletulon ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman kuuluttamisen yhteydessä ja kun osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville. Myöhemmin osalliset voivat antaa mielipiteen kaavan valmisteluvaiheessa tai muistutuksen kaavaehdotuksesta. Vapaamuotoista palautetta on mahdollista antaa koko kaavaprosessin ajan. Valmisteluvaiheessa ja ehdotusvaiheessa pyydetään myös lausunnot ELY-keskukselta, kunnilta, keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä sekä niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee.

Vaikuttamisen mahdollisuudet ovat suurimmat kaavaprosessin alkuvaiheessa. Kaikki kannanotot kirjataan, kuten myös se, miten ne ovat vaikuttaneet suunnitteluun tai sen tuloksiin. Saatuun palautteeseen annetaan vastineet.

Taulukko 1. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan osalliset ja osallistuminen

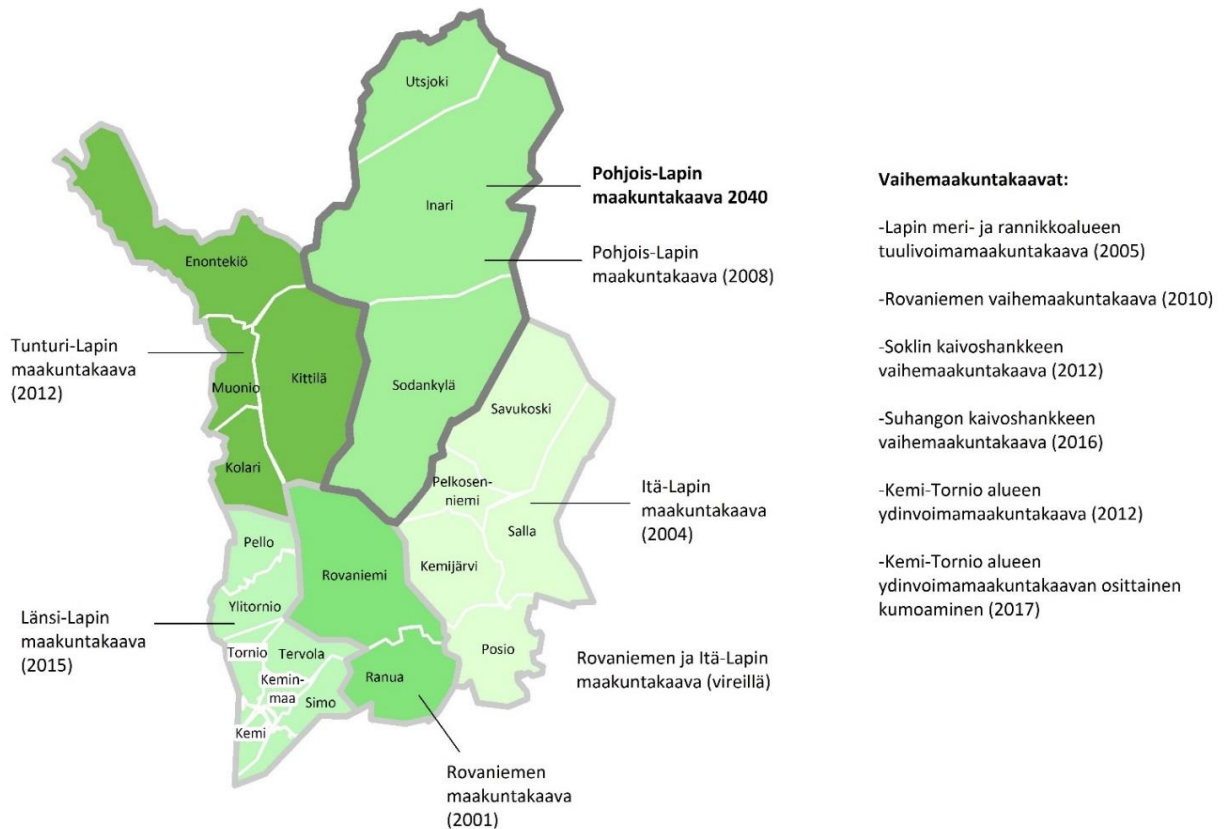
Tahot	Osalliset	Osallistuminen
Maanomistajat ja -haltijat	* Metsähallitus, yksityiset maanomistajat, yhteismetsät, muut maakuntakaava-alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajat	* Kommentit tavoitteista ja valmisteluaineistosta sekä luonnoksesta valmisteluvaiheessa * Mielipiteet ja muistutukset kaavaluonnoksesta ja -ehdotuksesta nähtävillä pidon aikana sekä yleisötilaisuuksissa
Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa	* Kaavan vaikutusalueen asukkaat, tonttien vuokralaiset, yritykset ja niiden työntekijät, laitokset ja niiden käyttäjät ja työntekijät, elinkeinojen harjoittajat, matkailijat	* Kommentit tavoitteista ja valmisteluaineistosta sekä luonnoksesta valmisteluvaiheessa * Mielipiteet ja muistutukset kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen nähtävillä pidon aikana sekä yleisötilaisuuksissa
Viranomaiset ja muut vastaavat	* Alueen kunnat, ministeriöt, Väylävirasto, Museovirasto, Traficom, TUKES, STUK, Pääesikunta, Logistiikkalaitoksen esikunta, 3. logistiikkarykmentti, Ilma-voimien esikunta, Maavoimien esikunta, muut valtion keskushallinnon viranomaiset sekä muut vastaavat kuten GTK, Fingrid ja Finavia * Lapin Ely-keskus, Lapin AVI, Lapin maakuntamuseo, Suomen Metsäkeskus Lappi, Metsähallitus, Tulli, Jääkäripri-	* Kommentit tavoitteista ja valmisteluaineistosta sekä luonnoksesta valmisteluvaiheessa * Tavoiteneuvottelut, osallistuminen seminaariin * MRL:n mukaiset viranomaisneuvottelut valmistelu- ja ehdotusvaiheessa * Lausunnot valmistelu- ja ehdotusvaiheessa * Muu viranomaisyhteistyö koko prosessin ajan

	<p>kaati, Lapin lennosto, Lapin rajavartioston esikunta, Lapin pelastuslaitos, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja muut aluehallinnon viranomaiset sekä muut vastaavat, kuten Paliskuntain yhdistys</p> <p>* Lapin kunnat ja seutukuntaorganisaatiot</p>	
Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	<p>* Lapin kauppakamari, Lapin yrittäjät ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, Inarin Luonnonystävät ry, Lapin rakennusperinne ry, ProAgria Lappi, MTK-Lappi ry, matkailuyhdistykset, ammattiyhdistykset, elinkeinoelämän yhdistykset, metsänhoitoyhdistykset, museo- ja kotiseutuyhdistykset, riistanhoitoyhdistykset, muut yhdistykset</p> <p>* Energiayhtiöt, jätehuolto-yhtiöt, jakokunnat, kalastusalueet, kalastuskunnat, kylätoimikunnat, paliskunnat, paikalliset luonnonsuojeluyhdistykset, muut paikalliset yhdistykset</p>	<p>* Tarvittaessa neuvottelut intressiryhmien kanssa</p> <p>* Tavoiteneuvottelut, osallistuminen seminaariin</p> <p>* Kommentit tavoitteista ja valmisteluaineistosta sekä luonnoksesta valmisteluvaiheessa</p> <p>* Mielenpito ja muistutukset valmistelu- ja ehdotusvaiheessa nähtävillä pidon aikana sekä yleisötilaisuuksissa</p>

4.4 Maakuntakaavat

Lainvoimaisia kokonaismaakuntakaavoja Lapissa ovat Rovaniemen, Itä-Lapin, Pohjois-Lapin, Tunturi-Lapin ja Länsi-Lapin maakuntakaavat (Kuva 4). Vaihemaakuntakaavoista voimassa ovat Lapin meri- ja rannikkoalueen

tuulivoimamaakuntakaava, Soklin kaivos-hankkeen vaihemaakuntakaava, Suhangon kaivos-hankkeen vaihemaakuntakaava, Kemi-Tornio-alueen ydinvoimamaakuntakaava, Kemi-Tornio-alueen ydinvoimamaakuntakaavan osittainen kumoaminen sekä Rovaniemen vaihemaakuntakaava.

Kuva 6. Lapin maakuntakaavajako ja kaavoitustilanne.

5. VAIHTOEHDOT

Vaihtoehtoja syntyy eri tahojen erilaisista ja ehkä ristiriitaisistakin tavoitteista sekä tulevaisuudenkuvien epävarmuudesta. Vaihtoehtoja etsitään, arvioidaan ja vertaillaan erityisesti tavoite- ja luonnosvaiheissa. Vaihtoehtoisia ratkaisuja tai vaihtoehtoisia teitä yhteen päämäärään pääsemisessä saattaa sisältyä myös valmiiseen maakuntakaavaan. Vaihtoehtoja voi syntyä esimerkiksi seuraavissa asioissa:

- väestötavoitteet
- työpaikkatavoitteet
- yhdyskuntarakenne: keskittäminen/hajauttaminen, kehitettävät kylät
- ratalinjaukset
- energiaratkaisut

- kaivostoiminnan aluevaraukset
- metsän käyttö: metsätalous/poronhoito/virkistys/suojelu/matkailu
- liikenneyhteydet: tarve ja suuntaus
- matkailukeskusten samanlaisuus/erilaisuus

6. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

6.1 Vaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa

Vaikutusten arviointi on olennainen osa kaavoitusta. Vaikutuksia koskevaa tietoa tuotetaan ja hyödynnetään koko kaavaprosessin ajan. Vaikutusten arviointi kaavoituksessa perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä asetukseen.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa (MRL 9§):

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävät suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa (MRA 1§):

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;*
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;*
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;*

4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;

6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Edellä mainittujen lisäksi Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa arvioidaan vaikutuksia ilmastonmuutokseen.

Maakuntakaavaratkaisun suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakunnallisiin tavoitteisiin arvioidaan sekä valmistelu- että ehdotusvaiheessa. Tarkastellaan myös maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28§) toteutumisen. Natura 2000 -alueisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan tarveharkinnan kautta ja tarvittaessa arviointi tehdään luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti.

Maakuntakaavan toteuttamisen vaikutukset arvioidaan maankäyttömuodoittain, merkintä- ja määräyskohtaisesti sekä tarpeen mukaan aluekohtaisesti. Kaavan toteuttamisen vaikutukset arvioidaan myös kokonaisuutena. Vaikutusten arviointi kulkee täydentyvästi läpi koko kaavan valmisteluprosessin.

Vaikutusten arviointimenetelmänä käytetään suunnitteluaineistoon perustuvia asiantuntija-arvioita, työpajoja sekä erilliselvityksistä ja YVA-menettelyistä saatavia tietoja.

Vaikutusarviointien täydentämisestä sovietaan viranomais- ja yhteistyötahojen neuvotteluissa. Vaikutusten arviointi on keskeinen osa vuorovaikutteista suunnittelua ja siihen voi vaikuttaa maakuntakaavan valmistelun eri vaiheissa.

7. KANSAINVÄLINEN KUULEMINEN

Kaavoitusmenettelyssä sovelletaan valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten osalta maankäyttö- ja rakennuslain 26 a -lukua. Valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskeva maankäyttö- ja rakennuslain muutos tuli voimaan 1.1.2017.

Maankäyttö- ja rakennuslain 206 a §:n mukaan jos merkittäviä ympäristövaikutuksia todennäköisesti aiheutuu Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen osapuolena olevan valtion alueelle, tai jos merkittävien ympäristövaikutusten kohteena oleva valtio sitä pyytää, ympäristöministeriön on huolehdittava ilmoitus- ja

neuvottelutehtävästä kyseisen valtion kanssa.

Menettelyt voivat tulla kysymykseen EU:n jäsenvaltioissa ja ETA-sopimuksen perusteella Norjassa. Velvoite ei koske Venäjän valtiota.

Rajat ylittävien vaikutusten arvioinnin tarve kohdistuu lähinnä kehittämisvyöhykkeisiin, liikenneyhteyksiin, matkailuun, palvelutarjontaan, reitteihin ja energiahuoltoon sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriarvojen vaalimiseen.

8. MAAKUNTAKAAVAN VAIHEET JA TIEDOTTAMINEN

Maakuntakaavoituksen vaiheista, sisällöstä, seminaareista ja yleisötilaisuuksista, luonnosten ja ehdotusten nähtävillä olosta sekä mahdollisuuksista mielipiteen esittämiseen tiedotetaan seuraavilla tavoilla:

- ilmoituksina, kuulutuksina ja tiedotteina
- kuntien kaavoituskatsauksien yhteydessä
- sanomalehdissä, paikallislehdissä ja kuntien tiedotusvälineissä
- Lapin liiton ja kuntien ilmoitustauluilla
- Lapin liiton (www.lapinliitto.fi) ja kuntien internet-kotisivulla

Kuulutukset julkaistaan Lapin liiton ja kuntien ilmoitustauluilla sekä seuraavissa lehdissä: Lapin Kansa, Kaleva, Uusi Rovaniemi, Lappilainen, Koti-Lappi, Sompio, Kuriiri ja Koillis-Sanomat.

Maakuntakaavan hyväksymispäätös (valtuuston pöytäkirja) kuulutetaan Lapin liiton ja kuntien virallisilla ilmoitustauluilla sekä Lapin liiton kotisivuilla. Hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Taulukko 2. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan kaavoitusprosessi ja alustava aikataulu

Päätös/ toimenpide		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Päätös maakuntakaavan laadinnasta	●					
2.	Aloituskokous		●				
3.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)		—	—	—		
4.	Ohjausryhmän nimeäminen		●				
5.	Vireilletuloilmoitus			●			
6.	Viranomaisneuvottelu			●			
7.	Perusselvitykset			—	—		
8.	Tavoitteet			—	—		
9.	Kaavaluonnokset, vaihtoehdot, vaikutusten arviointi, sidosryhmäneuvottelut ja seminaari			—			
10.	PHL 53§:n mukainen neuvottelu				●		
11.	Viranomaisneuvottelu (epävirallinen)				●		
12.	Kaavaluonnos nähtävillä				■		
	YLEISÖTILAISUUDET				●		
13.	Viranomaisneuvottelu (epävirallinen)				●		
14.	Kaavaehdotus				—		
15.	PHL 53§:n mukainen neuvottelu					●	
16.	Kaavaehdotus nähtävillä					■	
	YLEISÖTILAISUUDET					●	
17.	Viranomaisneuvottelu					●	
18.	Kaavan valmistelu hyväksyttäväksi					—	
19.	Kaava hyväksytään					●	
20.	Kaava vahvistetaan						→
21.	Kaavaa seurataan						→
22.	Tiedottaminen		○		○	○	○
23.	Ohjausryhmä		▲	▲	▲	▲	▲
24.	Maakuntahallitus		◆		◆	◆	◆
25.	Maakuntavaltuusto	●				●	

Lapin liiton hallitus päätti 28.11.2016 hyväksyä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen todeten, ettei maakuntakaavaa esitetä valtuustokäsittelyyn ennen kuin valtioneuvosto on päättänyt Naturasta poikkeamisesta. Hallitus päätti lähettää ympäristöministeriöön valmisteltavaksi esitetyn mukaisen valtioneuvostolle osoitetun esityksen luonnonsuojelulain 66 §:n mukaiseksi Naturasta poikkeamiseksi.

Valtioneuvosto antoi päätöksensä Natura-poikkeamisiin liittyen 1.2.2018 ja 19.11.2019. Maakuntakaavaprosessia jatketaan alla olevan aikataulun mukaisesti.

Päätös/ toimenpide		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Valtioneuvoston ja KHO:n päätökset Naturasta poikkeamisesta	●				
2.	Maakuntakaavan täydentäminen		—			
3.	Ohjausryhmän uudelleen järjestäytyminen			●		
4.	Viranomaislausunnot			■		
5.	Viranomaisneuvottelu			●		
6.	Selvitysten täydentäminen			—		
7.	PHL 53§:n mukainen neuvottelu				●	
8.	Kaavaehdotus nähtävillä				■	
9.	YLEISÖTILAISUUDET				●	
10.	Kaavan valmistelu hyväksyttäväksi				—	
11.	Kaava hyväksytään					○
12.	Kaavaa seurataan					→
13.	Tiedottaminen				○	○
14.	Ohjausryhmä			▲	▲	▲
15.	Maakuntahallitus			◆	◆	◆
16.	Maakuntavaltuusto					●

9. PALAUTE OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA

Palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta voi antaa koko kaavoitusprosessin ajan. Ajantasainen OAS on saatavissa Lapin liitosta sekä liiton kotisivuilla <https://www.lapinliitto.fi/aluesuunnittelu/>

OAS on asetettu nähtäville vireilletulokulutuksen yhteydessä sekä tarkistettu OAS 29.3.2021 hallituksen päätöksen jälkeen 31.3.2021.

10. YHTEYSTIEDOT

Maakuntakaavan laatii Lapin liiton virasto. Kaavoitustyötä tukemaan Lapin liiton hallitus on nimennyt ohjausryhmän. Ohjausryhmään kuuluvat:

- Rovaniemen kaupunki
- Kemijärven kaupunki
- Pelkosenniemen kunta
- Posion kunta
- Ranuan kunta
- Sallan kunta
- Savukosken kunta
- Itä-Lapin kuntayhtymä
- Lapin Ely-keskus (elinkeinot, liikenne, ympäristö)
- Väylävirasto
- Suomen metsäkeskus Lappi
- Metsähallitus
- Paliskuntain yhdistys
- MTK ry
- Lapin kauppakamari
- Lapin yrittäjät
- Matkailupuolen edustus

Virastossa yhteyshenkilöinä toimivat suunnittelujohtaja Riitta Lönnström, maakuntainsinööri Juha Piisilä, ympäristöasi-

antuntija Tiina Elo sekä aluesuunnittelijat Olli Rönkä ja Kaisa Kinnunen.

Lapin liitto, aluesuunnittelun vastuualue:

Suunnittelujohtaja Riitta Lönnström
0400-240 504
riitta.lonnstrom@lapinliitto.fi

Maakuntainsinööri Juha Piisilä
040-711 8382
juha.piisila@lapinliitto.fi

Aluesuunnittelija Olli Rönkä
040-634 2062
olli.ronka@lapinliitto.fi

Aluesuunnittelija Jussa Liikkanen
040-6117196
jussa.liikkanen@lapinliitto.fi

Ympäristöasiantuntija Tiina Elo
040-6692501
mari.isojarvi@lapinliitto.fi

Hallituskatu 20 B, 96100 Rovaniemi
E-mail: info@lapinliitto.fi
PL 8056, 96101 Rovaniemi

Lapin liitto
Regional Council Of Lapland

Hallituskatu 20 B, PL 8056
96101 Rovaniemi

info@lapinliitto.fi
etunimi.sukunimi@lapinliitto.fi